

Harju maakonnas Kuusalu vallas Kotka külas Luige kinnistu eraldistel 11, 12, 15, 16, 17, 21, 22, 24, 25, 28, 35, 69, 74, 75, 76, 81, 82, 86, 88, 90, 100, 103, 110, 115, 118, 119, 120 harvendusraie, eraldistel 3, 52, 74, 99, 112, 114 sanitaarraie, eraldistel 8 ja 102 häilraie ning eraldistel 3, 6, 9, 30, 47, 48, 70, 75, 92, 113 ja 116 aegjärgse raie keskkonnamõju hindamise algamata jätmise

1. OTSUSTUS

Lähtudes 21.02.2024 ja 28.06.2024 esitatud metsateatistest, võttes aluseks keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 3 lg 1 p 2, § 6 lg 2 p 22 ja lg 4, § 9 lg 1, § 11 lg 2 ja 8¹, metsaseaduse (MS) § 41 lg 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhinnang, täpsustatud loetelu” § 1 lg 1 ja § 15 p 8 ning keskkonnaministri 16.08.2017 määruse nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded”, **otsustab Keskkonnaamet:**

1.1 Jätta algamata Harju maakonnas Kuusalu vallas Kotka külas Luige kinnistu (registriori nr 5338102, katastriüksus katastritunnusega 42301:004:0127) eraldistel 11, 12, 15, 16, 17, 21, 22, 24, 25, 28, 35, 69, 74, 75, 76, 81, 82, 86, 88, 90, 100, 103, 110, 115, 118, 119, 120 harvendusraie, eraldistel 3, 52, 74, 99, 112, 114 sanitaarraie, eraldistel 8 ja 102 häilraie ning eraldistel 3, 6, 9, 30, 47, 48, 70, 75, 92, 113 ja 116 aegjärgse raie keskkonnamõju hindamine (KMH).

1.2 Täiendavad keskkonnameetmed lisaks õigusaktidest tulenevatele nõuetele ei ole vajalikud.

1.3 Keskkonnauuringud ei ole vajalikud.

Keskkonnamõju eelhindamise otsus avalikustatakse 14 päeva jooksul otsuse tegemisest väljaandes Ametlikud Teadaanded (AT).

2. ASJAOLUD JA ÕIGUSLIKUD ALUSED

2.1 Koit Viliberg esitas 21.02.2024 ja 28.06.2024 Osaühing Valga Puu (registrikood 10600304) volitatud esindajana Keskkonnaametile metsateatised Luige kinnistu eraldistel 11, 12, 15, 16, 17, 21, 22, 24, 25, 28, 35, 69, 74, 75, 76, 81, 82, 86, 88, 90, 100, 103, 110, 115, 118, 119, 120 harvendusraie, eraldistel 3, 52, 74, 99, 112, 114 sanitaarraie, eraldistel 8 ja 102 häilraie ning eraldistel 3, 6, 9, 30, 47, 48, 70, 75, 92, 113 ja 116 aegjärgse raie tegemiseks. Raied on kavandatud kokku 26,18 ha suurusel alal hinnangulise raiemahuga 1869 tm. Metsateatised on registreeritud metsaressursi arvestuse riiklikus registris (metsaregister) nr-te 50000692017, 50000692021, 50000692027, 50000692033, 50000692035, 50000692053, 50000692083, 50000692127, 50000692131, 50000692137, 50000692139, 50000692159, 50000692185, 50000692189, 50000692193, 50001042390, 50001042391, 50001042392, 50001042400, 50001042401, 50001042403, 50001042404, 50001042405, 50001042406, 50001042407, 50001042408, 50001042409, 50001042410, 50001042412, 50001042413, 50001042416, 50001042418, 50001042419, 50001042420, 50001042421, 50001042422, 50001042432, 50001042433, 50001042434, 50001042436, 50001042437, 50001042438, 50001042439, 50001042440, 50001042441 ja 50001042442 all.

Kavandatav raieala paikneb Natura 2000 võrgustikku kuuluvatel Lahemaa looduslal ja Lahemaa linnualal ning Vabariigi Valitsuse 19.02.2015 määrusega nr 18 „Lahemaa rahvusparki kaitse-eeskiri” (edaspidi kaitse-eeskiri) kaitse alla võetud Lahemaa rahvusparki Lahemaa piiranguvööndis.

2.2 Keskkonnaamet annab KMH eelhinnangu selle kohta, kas kavandatud tegevus on olulise keskkonnamõjuga või mitte ning otsustab KMH algatamise või algatamata jätmise üle (KeHJS § 3 lg 1 p 2, § 6 lg 2 p 22, § 6¹ lg 3, § 7 p 4, § 9 lg 1, § 11 lg 2 ja 4, MS § 41 lg 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu” § 1 lg 1 ja § 15 p 8). KMH vajalikkuse üle otsustamisel lähtutakse KMH eelhinnangust (KeHJS § 6 lg 2 p 22, § 11 lg 2³). Eelhindang lisatakse KMH algatamise või algatamata jätmise otsusele (KeHJS § 6 lg 2 p 22, § 11 lg 4). Keskkonnaamet teavitas 13.03.2024, 13.06.2024, 22.10.2024 ja 01.11.2024 haldusmenetluse seaduse § 41 alusel metsateatiste menetlustähtaja ületamisest (kirjad on registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis nr-te 13-4/24/5015, 13-4/24/12786, 13-4/24/15094 ja 13-4/24/15094-2 all).

3. EELHINNANG

Keskkonnaamet annab KMH eelhinnangu arendaja esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatud tegevusest, selle asukohast ning eeldatavast keskkonnamõjust (KeHJS § 6¹ lg 3). Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded on KeHJS § 6¹ lg 5 alusel kehtestatud keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded”.

3.1 Kavandatud tegevus

3.1.1 Tegevuse iseloom ja maht

Luige kinnistu eraldistel 11, 12, 15, 16, 17, 21, 22, 24, 25, 28, 35, 69, 74, 75, 76, 81, 82, 86, 88, 90, 100, 103, 110, 115, 118, 119, 120 kavandatakse harvendusraiet kokku 16,07 ha suurusel alal hinnangulise raiemahuga 1003 tm. Harvendusraiet tehakse hooldusraiena metsa tiheduse ja koosseisu reguleerimiseks ning lähitulevikus väljalangevate puude puidu kasutamise võimaldamiseks (MS § 28 lg 4 p 2, lg 7 p 2). Harvendusraie tegemisel ei tohi puistu esimese rinde rinnaspindala viia väiksemaks sama paragrahvi lg 4 alusel kehtestatud alammäärast (MS § 31 lg 2). Pärast harvendusraiet ei tohi puistu esimese rinde rinnaspindala olla väiksem metsa majandamise eeskirja¹ (MME) lisas 1 märgitust (MME § 6 lg 4).

Luige kinnistu eraldistel 3, 52, 74, 99, 112, 114 kavandatakse sanitaarraiet kokku 3,58 ha suurusel alal hinnangulise raiemahuga 225 tm. Sanitaarraie eesmärgiks on metsa hooldamine. Sanitaarraiet tehakse hooldusraiena metsa sanitaarse seisundi parandamiseks ja ohuallikat mittekujutavate surevate või surnud puude puidu kasutamise võimaldamiseks, kui see ei ohusta elustiku mitmekesisust (MS § 28 lg 4 p 2, lg 7 p 3). Sanitaarraiega on lubatud raiuda puid, mis vastavad MME §-s 7 toodud tunnustele. Sanitaarraie käigus ei tohi puistu täius langeda alla 30% (MME § 6 lg 3).

Luige kinnistu eraldistel 3, 6, 9, 30, 47, 48, 70, 75, 92, 113 ja 116 kavandatakse aegjärgset raiet kokku 4,84 ha suurusel alal hinnangulise raiemahuga 551 tm. Aegjärgne raie on turberaiena uuendusraie (MS § 28 lg 4 p 1, § 30 lg 1), mida tehakse, et võimaldada metsa uuendamist või uuenemist (MS § 28 lg 6). Aegjärgse raie korral raiutakse uuendamisele kuulavas metsas puid hajali üle raielangi kahe või enama raiejärguna (MS 30 lg 2).

Looduskaitseseaduse (LKS) § 14 lg 6 sätestab, et kaitstaval loodusobjektil tuleb valik- ja turberaie tegemisel arvestada sama seaduse lisas sätestatud tingimustega, kui kaitse-eeskiri ei sätesta teisiti. LKS lisa „Valik- ja turberaie tingimused kaitstava loodusobjekti ning ranna ja kalda piiranguvööndis” p 2 kohaselt ei tohi 45–64% algtäiusega puistu esimese rinde täiust aegjärgse raie I järguga viia madalamale kui 30% ja 44% ja väiksema algtäiusega puistu täiuse võib viia nulli. Luige kinnistu eraldiste 3, 9, 48, 70, 75, 92, 113 ja 116 puistute esimese rinde

¹ Keskkonnaministri 27.12.2006 nr 88 määrus nr 88 „Metsa majandamise eeskiri”.

täius on kehtivate metsa inventeerimisandmete (registreeritud 12.02.2020, edaspidi *inventeerimisandmed*) kohaselt 46–61%, seega ei tohi antud juhul puistute esimese rinde raiejärgne täius langeda alla 30%.

Luige kinnistu eraldiste 6, 30 ja 47 täius on inventeerimisandmete kohaselt vastavalt 35%, 37% ja 43%.

MME § 5 lg 6 sätestab, et turberaie viimase raiejärgu võib teha, kui raielangil kasvab MME § 15 alusel sobivaks tunnistatud liigi järelkasvu elujõulisi vähemalt 0,5 m kõrgusi puid vähemalt 1500 tk/ha. Luige kinnistu eraldisel 6 on osa varasematel aastatel inventeeritud kuuse järelkasvust jõudnud juba II rindesse kasvada. Välitööde kohaselt on alal olemas piisav järelkasv ja II rinne aegjärgse raie viimse raiejärgu teostamiseks. Aegjärgne raie on lubatud vaid II rinde säilitamise korral.

Kaitse-eeskirja § 22 lg 2 kohaselt tuleb raiete tegemisel säilitada koosluse looduslik tasakaal ning liigiline ja vanuseline mitmekesisus. Koosluse liikide ja vanuse mitmekesisuse säilitamise nõue on vajalik, et tagada metsa jätkusuutlik ja mitmekesine areng, kus on esindatud võimalikult paljud liigid. Liigirikkuse säilitamise seisukohalt on määrav eelkõige säilikpuude, sealhulgas surnud puidu maht. Üldise liigirikkuse seisukohast on oluline jämedamõõtmeliste säilikpuude rohkus, mida ei koristata ja mis jäävad metsa alatiseks. Optimaalne säilikpuude kogus koosluse liikide ja vanuse mitmekesisuse säilitamiseks uuendusraiel (sh turberaiel, milleks on ka aegjärgne raie) on 20 tm/ha. Seetõttu tuleb eraldise 6 aegjärgsel raiel säilitada säilikpuid vähemalt 20 tm/ha s.o 23,8 tm.

Luige kinnistu eraldiste 30 ja 47 täius on inventeerimisandmete kohaselt alla 44%, kuid eraldistel puudub turberaie viimase raiejärgu läbi viimiseks vajalik järelkasv, seega ei tohi puistu täius aegjärgse raie järgselt langeda alla 30%.

Luige kinnistu eraldistel 8 ja 102 kavandatakse häilraiet kokku 1,69 ha suurusel alal hinnangulise raiemahuga 90 tm.

Häilraie on turberaiena uuendusraie (MS § 28 lg 4 p 1, § 30 lg 1), mida tehakse, et võimaldada metsa uuendamist või uuenemist (MS § 28 lg 6). Häilraie korral raiutakse uuendamisele kuuluv mets häiludena korduvate raiejärgudena. Sisseraiutavate häilude arvu ja suuruse kehtestab valdkonna eest vastutav minister MME-ga (MS § 30 lg 3). Häilraiel võib ühe hektari kohta sisse raiuda kuni viis häilu. Esimesel raiejärgul võib häilu läbimõõt olla kuni 40 m, teisel raiejärgul võib seda suurendada kuni 30 m ja kolmandaraiejärguga võib häiludevahelisel alal kõik puud raiuda. Sisseraiutavate häilude pindala pärast esimest raiejärku ei tohi olla suurem kui 25% puistu pindalast (MME § 5 lg 3). Luige kinnistu eraldistel 8 ja 102 kavandatava raieala pindala on 1,69 ha ja kavandatakse häilraie esimest raiejärku, mistõttu ei tohi sisseraiutavate häilude pindala ületada kokku 0,42 ha.

3.1.2 Tegevuse seos asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega

Luige kinnistu asub Harju maakonnas Kuusalu vallas. Kavandatav raieala jääb alale, kus kehtib Loksa Vallavolikogu poolt 27.01.2000 kehtestatud Loksa valla üldplaneering² (üldplaneeringu kehtestamise ajal asus kinnistu Loksa vallas), millega alale raiepiiranguid ei ole sätestatud.

3.1.3 Ressursside, sealhulgas loodusvarade, nagu maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, näiteks loomastik ja taimestik, kasutamine

² Kättesaadav: <https://www.kuusalu.ee/kehtivad-uldplaneeringud>

Kavandatava tegevuse eesmärk on võimaldada taastuvate loodusressursside (puit) kasutust. Kavandatavate raiete käigus taastumatuid loodusressursse kasutusse ei võeta. Metsatööl metsakaitse (veerežiim, ökosüsteem, pinnas) tagamine on reguleeritud MME §-s 19 sätestatuga.

3.1.4 Tegevuse energiakasutus

Energiakasutus raietööl on masinate kütuse tarbimine.

3.1.5 Tegevusega kaasnevad tegurid, nagu heide vette, pinnasesse ja õhku ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

Nõuetele vastava tehnika kasutamisel ei kaasne raietööl saasteainete heidet pinnasesse, vette või välisõhku. Valguse, kiirguse ja lõhnareostust tegevusega teadaolevalt ei kaasne, samuti ei põhjusta tööde läbiviimine norme ületavat vibratsiooni või müra.

3.1.6 Tekkivad jäätmed ning nende käitlemine

Raieetöödega ei kaasne jäätmete teket. Metsamajandusjääke ehk raidmeid ei käsitleta jäätmetena.

3.1.7 Tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus, sealhulgas heite suurus

Raieetööl on keskkonnamõju põhjustavate avariide esinemine ebatõenäoline, raieetööd teostatakse tehnilistele nõuetele vastavate masinatega.

3.1.8 Tegevuse seisukoht asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide ohust, sealhulgas kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetuste või katastroofide ohust teaduslike andmete alusel

Raieetöödega ei kaasne suurõnnetuste või katastroofide tekke ohtu.

3.2 Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

3.2.1 Olemasolevad ja planeeritavad maakasutused ning seal toimuvad või planeeritavad tegevused

Luige kinnistu sihtotstarve on 100% maatulundusmaa, kinnistu asub hajaasustuspiirkonnas.

Kavandatava raieala mõjualas (milleks loetakse kuni 30 m)³ on kavandatud harvendusraie sama kinnistu eraldisel 54, 64 ja 72 (0,78 ha suurusel alal hinnangulise raie mahuga 40 tm) ja aegjärgne raie eraldisel 19 (0,34 ha suurusel alal hinnangulise raie mahuga 20 tm).

Lisaks kavandatakse sanitaarraiet (2,54 ha suurusel alal hinnangulise raie mahuga 140 tm) ja harvendusraiet (1,45 ha suurusel alal hinnangulise raie mahuga 105 tm) piirneva Tamara kinnistu (42301:004:0148) eraldisel 10 ja 11 ning harvendusraiet (0,48 ha suurusel alal hinnangulise raie mahuga 10 tm) piirneva Murulaane (42301:004:0294) kinnistu eraldisel 20.

Teisel pool Võsu-Kotka teed paikneval Tihase kinnistul (katastritunnus 42301:004:0126) ulatuvad Luige kinnistul kavandatava raieala 30 m mõjualasse vähesel määral eraldisel 2, 11 ja 27 kavandavad harvendusraied (kokku 1,02 ha suurusel alal hinnangulise raie mahuga 61 tm) ja eraldisel 10 ja 16 kavandatud sanitaarraied (1,81 ha suurusel alal hinnangulise raie mahuga 118 tm).

³ Runnel, K. 2021. RMK rakendusuuring „Kaitstavate metsafragmentide eesmärgipärasuse suurendamine”. https://media.rm.k.ee/files/Rakendusuuring_Metsafragmentid_lopparuanne_R1.pdf

Raietega maakasutust ei muudeta, metsamaa kõlvik säilib ja ala jääb jätkuvalt kasutusse metsamaana.

3.2.2 Alal esinevad loodusvarad, sealhulgas maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, nende kättesaadavus, kvaliteet ja taastumisvõime

Raiealal ei esine taastumatuid loodusvarasid. Raieala asub valdavalt niisketel leetjatel gleimuldadel ja leede-gleimuldadel ning gleistunud leetunud muldadel.

3.2.3 Keskkonna vastupanuvõime, mille hindamisel lähtutakse märgalade, jõeäärsete alade, jõesuudmete, randade ja kallaste, merekeskkonna, pinnavormide, maastike, metsade, Natura 2000 võrgustiku alade, kaitstavate loodusobjektide, alade, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada, tiheasutusega alade ning kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alade vastupanuvõimest

Kavandatavat raie otseselt mõjutatud piirkond on ala, kus raied läbi viiakse. Langiga piirnevatel aladel võib esineda ajutisi häiringuid, kuid need ei mõjuta keskkonna vastupanuvõimet. Raie kavandatakse metsamaastikus, ala ei paikne märgalal, kuid paikneb osaliselt Valgejõe kalda piiranguvööndis ja vähesel määral ka veekaitsevööndis. Valgejõgi on kogu ulatuses kantud keskkonnaministri 15.06.2004 määrusega nr 73 kehtestatud lõhe, jõeforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimistusse (määruse § 2 p 109)⁴.

Kalda piiranguvööndis asuvate metsade kaitse eesmärk on vee ja pinnase kaitsmine ning puhketingimuste säilitamine (LKS § 37 lg 2). Veekogu kalda või ranna erosiooni ja hajuheite vältimiseks on veekogu kaldal või rannal veekaitsevöönd (veeseaduse (VeeS) § 118 lg 1). LKS § 37 lg 1 p 2 alusel on kalda piiranguvööndi laius Valgejõel 100 m ning VeeS § 118 lg 2 p 2 alusel on veekaitsevööndi ulatus Valgejõel 10 m. Kavandata raieala asub osaliselt Valgejõe ürgoru nõlval. Üle viie meetri kõrgusel ja Eesti topograafia andmekogu põhikaardile kantud veekogu veepiirile lähemal kui 200 meetrit oleval kaldaastangul koosnevad ranna või kalda piiranguvöönd, veekaitsevöönd ja ehituskeeluvöönd kaldaastangu alla kuni veepiirini jäävast alast ja LKS §-des 37–39 sätestatud vööndi laiuusest (LKS § 35 lg 5).

Lahemaa rahvuspark kuulub Natura 2000 võrgustikku kuuluvate Lahemaa loodusala ja Lahemaa linnuala koosseisu. Lahemaa piiranguvööndi kaitse-eesmärk on pärandkultuurmaastiku, sealhulgas pärandmaastiku, asustusstruktuuri, taluarhitektuuri, miljööväärtuste, ajaloolis-kultuurilise väärtusega hoonete ning loodusdirektiivi⁵ elupaigatüüpide, kaitsealuste liikide ja nende elupaikade kaitse (kaitse-eeskirja § 18 lg 2). Tingimused metsa majandamisele piiranguvööndis on sätestatud kaitse-eeskirja §-s 22.

Kavandata raieala jääb Eesti looduse infosüsteemi (EELIS) andmetel osaliselt II kategooria⁶ kaitsealuse linnuliigi laanerähni (*Picoides tridactylus*; registrikood KLO9120493) ja III kategooria kaitsealuste⁷ linnuliikide laanepüü (*Tetrastes bonasia*; registrikoodid KLO9130969 ja KLO9130968) ja väike-kärbsenäpi (*Ficedula parva*; registrikoodid KLO9130955 ja

⁴ VeeS § 36 lg 1 p 5 sätestab, et kaitset vajav ala on elupaiga või liigi kaitseks LKS alusel määratud ala, kus vee seisundi säilitamine või parandamine on selle elupaiga või liigi kaitseks oluline, sealhulgas lõheliste ja karpkalaliste elukeskkonnaks olev veekogu. Sama paragrahvi lg 2 kohaselt kehtivad kaitset vajaval alal käesoleva seaduse §-des 32 ja 34 sätestatud eesmärkidega võrreldes rangemad kvaliteedinõuded või seal piiratakse tegevust käesoleva seaduse kohaselt.

⁵ Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ, looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:01992L0043-20070101&from=EN>

⁶ II kaitsekategooria liigid on kaitse alla võetud Vabariigi Valitsuse 20.05.2004 määrusega nr 195 „I ja II kaitsekategooriana kaitse alla võetavate liikide loetelu”.

⁷ III kaitsekategooria liigid on kaitse alla võetud Vabariigi Valitsuse 19.05.2004 määrusega nr 51 „III kaitsekategooria liikide kaitse alla võtmine”.

KLO9130953) elupaikadesse ning III kategooria kaitsealuse taimeliigi kahelehise käokeele (*Platanthera bifolia*) kasvukohta (registrikood KLO9318352).

Kultuuriväärtuseid raiealal ei leidu.

Kavandatava tegevuse maa-ala piires puuduvad teadaolevalt sellised alad, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada.

3.2.4 Inimese tervis ja heaolu ning elanikkond

Tervisemõjud saavad tekkida lähtuvalt mõjuallikast järgmistes valdkondades: müra, vibratsiooni ja välisõhu saastega kaasnevad tervisemõjud, joogivee kvaliteet ja kättesaadavus. Metsakasutusõiguse kitsendused, mis on seatud avalik-õigusliku isiku omandis olevas metsas ja piiramata või tähistamata erametsa kasutamiseks, on sätestatud MS §-s 35.

3.3 Hinnang keskkonnamõju olulisusele (mõju suurus, ulatus ja tõenäoliselt mõjutatava elanikkonna suurus, mõju avaldumise tõenäosus ja aeg, mõju tugevus, laad, kestus, sagedus, pöörduvus ja piiriülesus)

Alljärgnevalt on toodud kavandatavate raiete keskkonnamõju olulisuse hinnang koos põhjenduste ja selgitustega.

Kavandatavate raiete mõju keskkonnaelementidele:

Kaitse-eeskirja järgi on puidu kokku- ja väljavedu keelatud külmumata pinnaselt. Kaitseala valitseja võib seda lubada juhul, kui pinnas võimaldab (kaitse-eeskirja § 22 lg 3). Pinnast ei kahjustata, kui puidu kokku- ja väljavedu tehakse külmunud pinnaselt või külmumata pinnaselt kaitseala valitseja nõusolekul, kui pinnas seda võimaldab.

Vesi – kavandatav raieala asub osaliselt Valgejõe kalda piiranguvööndis ja osaliselt ka veekaitsevööndis. VeeS § 119 p-de 2 ja 6 kohaselt on veekaitsevööndis keelatud puu- ja põõsarinde raie ilma Keskkonnaameti nõusolekuta ning pinnase kahjustamine ja muu tegevus, mis põhjustab veekogu ranna või kalda erosiooni või hajuheidet. Keskkonnaamet annab nõusoleku veekaitsevööndis raietööde teostamiseks tingimustel, mis lähtuvad veekaitsevööndi eesmärgist. Sellest lähtuvalt on lõheliste elupaigana kaitstava veekogu veekaitsevööndis keelatud metsa (sh alusmetsa ja põõsastiku) raie, mootorsõidukitega veekogu kallaste kahjustamine, veekogust läbisõitmine ja rööbastekitamine veekaitsevööndisse. Veekaitsevööndis raie ei tehta ja väljaspool veekaitsevööndit raiete käigus ei teki lagedat ala ning metsamaterjali veosuund on veekogust eemale, seega olulist mõju veekogule ei ole.

Välisõhk ja kliima – kavandatavatel raietel ei ole olulist mõju välisõhule ja kliimale, üksikud raied eraldi ei takista kliimaeesmärkide saavutamist.

Maastik ja looduslik mitmekesisus – raied on kavandatud vastavalt kehtivatele õigusaktidele (sh kooskõlas kaitse-eeskirjaga), valdaval osal alast raiutakse puistust hajusalt välja lähitulevikus väljalangevad nõrgemad puud, seega ei mõjuta raied eelduslikult oluliselt maastikuilmet ega looduslikku mitmekesisust.

Elanikkonnale, inimese tervisele, heaolule ja varale, kultuuripärandile ja kaitstavatele loodusobjektidele ning nende omavahelistele seostele – kavandatavad raieid neid elemente oluliselt ei mõjuta, raieid on kavandatud kokku 26,18 ha suurusel alal hinnangulise raiemahuga 1869 tm (koos teiste samal kinnistul varasemalt registreeritud ning Luige kinnistul 30 m mõjualas kavandatavate/kavandatud raietega 34,6 ha suurusel alal hinnangulise raiemahuga 2363 tm), raietööde tegemisel ei suurene ümbruskonna liikluskoormus. Raietööde mõju on lokaalne, elanikkonda ei mõjuta.

Raiete teostamisel avalduvad võimalikud mõjud eelkõige tööde tegemise ajal. Erinevate kinnistute raied viiakse tõenäoliselt läbi erinevatel aegadel. Kavandatavad raied on ühekordse lühiajalise mõjuga, kestusega umbes üks kuu. Kavandatava tegevusega ei kaasne piiriülest mõju.

3.3.1 Mõju Natura 2000 võrgustiku alale

3.3.1.1 Natura 2000 ala kaitse-eesmärgid ja nende kirjeldused

Raie on kavandatud Lahemaa looduslal ja Lahemaa linnualal. Alade kaitse-eesmärgid on loetletud Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korralduse nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri” (edaspidi korraldus nr 615) lisa 1 p 1 alap-s 24 ja p 2 alap-s 167.

Eelhinnaingu tulemusel selgub, kas tegevusega võib kaasneda eraldi või koos muude tegevustega eeldatavalt oluline ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku ala kaitse-eesmärgile. Käesoleval juhul ei ole tegevus otseselt vajalik Lahemaa loodusala ja Lahemaa linnuala kaitse-eesmärkide saavutamiseks.

Loodusdirektiivi artikkel 6 lg 1 kohustab liikmesriike kehtestama erikaitsealade suhtes meetmed, mis vastavad aladel esinevate metsaelupaikade ökoloogilistele vajadustele. Sama direktiivi artikkel 6 lg 2 kohustab vältima elupaikade halvenemist ja oluliste liikide häirimist. Euroopa Komisjoni Natura 2000 alade kaitsekorralduse juhendi⁸ järgi tuleb elupaikade halvenemisena käsitleda olukorda, kui väheneb elupaigatüübi pindala sellel alal või kui halvenevad elupaiga kaitsestaatus pikaajaliseks säilimiseks vajalikud funktsioonid ja struktuur võrreldes nende esialgse (Natura võrgustiku liitumise hetke) või taastatud seisundiga.

LKS § 69 kohaselt korraldatakse Natura 2000 alade kaitset siseriiklike kaitstavate loodusobjektide kaudu ehk eespool viidatud erinõuded tuleb tagada, rakendades nende alade kaitsekorda. Seal hulgas tuleb neid arvesse võtta metsateatiste menetlemisel.

Metsaelupaikade seisund ei ole loodusdirektiivi rakendamise aruande⁹ järgi valdavas osas soodne. See viitab sellele, et metsaelupaikade pindala ja või seisund on võrreldes esialgse seisundiga vähenenud. Seega, vältimaks elupaikade seisundi jätkuvat halvenemist, tuleb tagada, et ühegi hetkel teadaoleva elupaiga pindala ja seisund selleks moodustatud erikaitsealadel ei väheneks.

3.3.1.2 Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura 2000 alale

Valdaval osal raiealast (19,65 ha) kavandatakse hooldusraiena harvendusraiet ja sanitaarraiet, mille käigus eemaldatakse lähitulevikus välja langevate puud, kuid puistu esimene rinne säilib. Uuendusraietest kavandatakse aegjärkset raiet ja häilraiet (kokku 6,53 ha), mille järgselt samuti puistu esimene rinne säilib (v.a eraldis 6). Vana metsa osakaal piirkonnas ei lange, ei toimu piiranguvööndi metsade vanuselise struktuuri nihkumist nooremate metsade suunas. Raieid ei teostata üksteisega piirnevatel eraldistel, vaid mitmete eraldisesivate lankidena, mille vahele jäävad alad, kus töid ei teostata. Seega, metsamaastik ei killustu ning maastikuilme ei muutu oluliselt.

⁸Natura 2000 alade kaitsekorraldus. Elupaikade direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 sätted (2019/C 33/01)lk 21-22.)
[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125\(07\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125(07)&from=EN)

⁹ Loodusdirektiivi rakendamise aruanne. Allikas:

http://cdr.eionet.europa.eu/Converters/run_conversion?file=ee/eu/art17/envxtxsa/EE_habitats_reports-20190725-083848.xml&conv=589&source=remote

Kavandataval raialal ei ole Lahemaa loodusala kaitse-eesmärgiks olevaid loodusdirektiivi metsaelupaigatüüpe, kuid raiala 30 m mõjualas (sh Luige kinnistul) on registreeritud Lahemaa loodusala kaitse-eesmärgiks olevatest loodusdirektiivi I lisas nimetatud elupaigatüüpidest *9010 (vanad looduspõõsad) ja *9080 (soostuvad ja soo-lehtmetsad) (edaspidi ka metsaelupaigad). Kuivõrd raieid ei tehta metsaelupaigas ning piirneval alal teostatavate raie käigus puistu ülarinne säilib, siis ei saa piirnevatel aladel esinevate elupaigatüüpide pindala väheneda, samuti ei halvene elupaikade kaitsestaatus pikaajaliseks säilimiseks vajalikud funktsioonid ja struktuur.

Kavandatava raialaga piirneval alal ehk selle 30 m mõjualas ja osaliselt kavandatavate raie servaaladel on inventeeritud loodusdirektiivi I lisas nimetatud elupaigatüübid *6270 (liigirikkad aruniidud lubjavaesel mullal), 6450 (lamminiidud) ja 6510 (aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud), mille kaitse kuulub samuti Lahemaa loodusala kaitse-eesmärkide hulka. Lahemaa rahvuspargi kaitsekorralduskava 2016–2025 (edaspidi kaitsekorralduskava) kohaselt on nii selle kaitsekorraldusperioodi kui pikaajalisem eesmärk niitude praeguse pindala ja seisundi säilitamine ning kõige suurema ohuna on märgitud võsastumine ja metsastumine. Võttes arvesse, et metsamaterjali kokkuvedu on Lahemaa rahvuspargis lubatud vaid külmunud pinnasega, ei muuda puittaimestiku harvendamine raiala lamminiiduga kattuv osas (metsa ja niidu piiril) niidu seisundit halvemaks. Niidutaimedele konkurentsi pakkuvate puude eemaldamine niidult mõjub pigem soodsalt, pidurdades niidu edasist kinnikasvamist. Seega piirnevatel aladel kavandatavad raied niitude seisundit ebasoodsalt ei mõjuta.

Luige kinnistu piirneb lõunast riigimetsa maaüksusega Loksa metskond 93 (katastritunnus 42301:004:0263), millel on registreeritud vääriselupaigad nr 211539 ja 211540 (tüüp: kuusikud ja kuusesegametsad)¹⁰. Lisaks asuvad Luige kinnistul vääriselupaigad nr 110102 (tüüp: allika-alad) ja 110103 (tüüp: lepikevad). Kuivõrd raieid ei tehta vääriselupaikades ning piirneval alal teostatava raie käigus valdavas osas puistu ülarinne säilib, siis ei ole raie olulist mõju ka vääriselupaikadele.

Kokkuveoteede asukohta ei ole määratud, kuid metsamaterjali kokkuvedu on antud juhul võimalik teostada metsaelupaiku läbimata. Metsaelupaikade kahjustamine ei ole lubatud. Üldreeglina tuleb metsamajandamisel elupaigatüüpides sõitmist vältida, kuid kui see ei ole võimalik, siis tuleb kokkuveoteede kavandamise lähtuda üldistest põhimõtetest, mis on leitavad Keskkonnaameti kodulehelt¹¹.

Kavandatava raialaga piirneval alal selle 30 m mõjualas on inventeeritud ka loodusdirektiivi I lisas nimetatud magevee elupaigatüüp 3260 (jõesed ja ojad, Valgejõgi), mille kaitse kuulub Lahemaa loodusala kaitse-eesmärkide hulka. Kaitsekorralduskava kohaselt on nii selle kaitsekorraldusperioodi kui pikaajalisem eesmärk, et säiliks Valgejõe hea seisund esinduslikkusega A.

Kavandatava raiala mõjualas olev Valgejõgi on kogu ulatuses kantud lõhe, jõeforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimistusse. Lõhe (*Salmo salar*) on üks liikidest, kelle elupaikade kaitse on Lahemaa loodusala kaitse-eesmärgiks. Lisaks on Valgejõgi Eesti

¹⁰ Keskkonnaministri 04.01.2007 määruse nr 2 „Vääriselupaiga klassifikaator, valiku juhend, kaitse korraldamine ning vääriselupaiga kaitseks lepingu sõlmimine ja kasutusõiguse tasu arvutamise täpsustatud alused” § 26¹ kohaselt korraldab riigimetsas riigimetsa majandaja vääriselupaiga kaitset EELIS-es esitatud suuniste kohaselt. Riigimetsas asuvas EELIS-esse kantud vääriselupaigas on keelatud raie, välja arvatud erandkorras tehtav raie ja kujundusraie Keskkonnaameti nõusolekul.

¹¹ <https://keskkonnaamet.ee/elusloodus-looduskaitse/tegevused-kaitstavatel-aladel/muud-luba-vajavad-tegevused#juhis-kaitstavatel-a>

looduse infosüsteemi (EELIS) andmetel Lahemaa loodusala kaitse-eesmärgiks oleva III kategooria kaitsealuse kalaliigi võldase (*Cottus gobio*) elupaik (registrikood KLO9102619).

Lõhe on anadroomne siirdekala, kes elab ja toitub meres, kuid sigimiseks rändab jõgedesse. Lõhele sobivad kudemiseks hapnikurikkad kivise-kruusase põhjaga jõelõigud. Samuti on lõhe väga väärtuslik püügikala ning püügisurve neile on eriti sigimisperioodil (hilissügis) kõrge.

Võldast esineb nii magevetes (peamiselt jõgedes) kui ka meres. Võldas on tüüpiline põhjaeluviisiga kala, kes asustab veekogudes tavaliselt kivise põhjaga alasid. Ta võib esineda ka liivase ja kruusase põhjaga aladel, kus on piisavalt sobivaid varjepaiku (tühjad karbikojad, puurisu, suurtaimestik, kaldauurded jms). Suhteliselt kõrge hapnikunõudluse tõttu asustab võldas ainult neid veekogusid, kus vee hapnikusisaldus on püsivalt kõrge. Eestis on võldas tavaliseks asukaks vooluvetes, kus asustab peamiselt kärestikke ja kiire või mõõduka vooluga ritraalseid jõelõike. Vähem arvukalt võib esineda ka potamaalsetes jõelõikudes kivise, kruusase ja liivase põhjaga aladel. Vooluveekogude puhul määravad nende kvaliteedi võldase elupaigana ära kaks põhilist kvaliteedielementi: hüdro morfoloogiline kvaliteet (füüsiline kvaliteet, hüdroloogiline režiim ja tõkestamatus) ja vee kvaliteet. Liigi hea kaitse seisund on võimalik tagada vaid siis, kui mõlemad kvaliteedielemendid on heas seisundis.

Mõlema kalaliigi puhul on kaitsekorralduskava kohaselt kaitse-eesmärgiks asurkonna säilimine ja see on saavutatav vaid elupaiga kvaliteedi säilimise kaudu.

Kavandatava raieala 30 m mõjualas Valgejõe jõekoridoris on EELIS-e andmetel ka Lahemaa loodusala kaitse-eesmärgiks oleva III kategooria kaitsealuste kiililiste rohe-vesihobu (*Ophiogomphus cecilia*) elupaik (registrikood vastavalt KLO9200076). Eesti punase nimestiku andmetel on liik Eestis soodsas seisundis (2023. aasta seis).

Rohe-vesihobu valmikute tegutsemispiirkonnaks on keskmise suurusega jõgede jõekoridorid, kohad, kus leidub piisavalt kõrget jõe kohale ulatuvat kaldataimestikku ja ka vaba vett, mille vaheldumisega on tagatud päikesest otse valgustatud ja kaldataimestiku poolt varjatud alade mosaiik, ning kus lisaks leidub veest väljaulatuvaid kive, oksa, puutüvesid ja muid objekte, millel valmikud varjatult peatuda saavad. Vaba ruumi olemasolu vee kohal on oluline saagi püüdmisel, peatumiskohad aga varje- ja puhkekohtadena. Valmikud on territoriaalsed, mis tähendab, et pärast lendu tõusmist tulevad nad samasse kohta tagasi, mistõttu väljaspool kirjeldatud elupaika võib liiki kohata suhteliselt harva. Vastsete elupaigaks on peamiselt jõgede kärestikulised ja kiirema vooluga jõelõigud. Mikroelupaigas on oluline piisavate varjekohtade: kivide, puutüvede ja veetaimede olemasolu, samuti on oluline ka väiksemate liivalaikude esinemine. Sellistes kohtades läbib lapiku keha ja väheliikuva eluviisiga vastne umbes kaheaastase elutsükli kuni valmikuks saamiseni. Liigi peamised ohutegurid on sobivate elupaikade vähesus ning veekogude kaldajoone ja veetaseme muutmine.

Kaitsekorralduskava kohaselt on rohe-vesihobu kaitse-eesmärgiks sigimisveekogude säilimine soodsas seisundis.

Kuivõrd raieid ei tehta elupaigas (jões) ning piirneval alal teostatavate raiete käigus arvestatakse LKS ja VeeS nõuetega, veekaitsevööndi alal raiet ei tehta, siis ei mõjuta kavandatavad raied jõe ning sellega seotud liikide elupaikade seisundit.

EELIS-e andmetel jääb kavandatav raieala osaliselt (eraldistel 11, 12, 15, 16, 17, 21, 22, 24, 25, 28, 35, 69, 74, 75, 76, 81, 82, 86, 88 ja 90 kavandatavad harvendusraied) II kategooria kaitsealuse linnuliigi laanerähni (*Picoides tridactylus*) elupaika (registrikood KLO9120493). Laanerähni kaitse on Lahemaa linnuala kaitse-eesmärgiks (korralduse 615 lisa 1 p 1 alap 24).

Eesti liikide punase nimestiku andmetel on laanerähni seisund Eestis ohualdis. IUCN (Maaailma Looduskaitseliit) liikide ohustatuse hinnangu järgi on laanerähni asurkond Euroopas soodsas seisundis¹².

Lahemaa rahvuspargi kaitsekorralduskava 2016–2025 (edaspidi *kaitsekorralduskava*)¹³ laanerähni eraldi mõõdetavat kaitse-eesmärki ei sea, kuid toob esile 2014. aastal teostatud Lahemaa linnustiku inventuuri, mille hinnangul pesitses Lahemaa linnualal 250–300 laanerähni paari. Pikaajaliseks kaitse-eesmärgiks on elupaikade soodsa seisundi tagamine. Kaitsekorralduskava hinnangul on ohuteguriks vanade pesitsuseks sobivate metsade raie piiranguvööndites ning kaitsemeetmeks metsateatisel soovitus jätta palju tüükaid, lamapuitu, säilikipuid, suuri ja surnud lehtpuid, sanitaarraiet võimalusel mitte teostada.

Eeltoodut arvesse võttes ei mõjuta kavandatavad harvendusraied laanerähni elupaika sellisel määral, et väheneks liigile elupaigana sobiva ala suurus kaitsealal või halveneks oluliselt elupaiga kvaliteet. Kui raietööd teostatakse väljaspool pesitsusperioodi, mis kestab 1. aprillist kuni 15. juulini, siis välditakse pesitsusaegset häirimist (LKS § 55 lg 6) ja kavandataval raiel ei ole laanerähni olulist mõju.

EELIS-e andmetel jääb kavandatav raieala osaliselt (aegjärgsed raied eraldistel 92 ja 116, häilraie eraldisel 102, harvendusraied eraldistel 88, 100, 103, 110, 115, 118, 119 ja 120 ja sanitaarraied eraldistel 74, 99, 112 ja 114) III kategooria kaitsealuse linnuliigi väike-kärbsenäpi (*Ficedula parva*) elupaika registrikoodiga KLO9130953 ja osaliselt (harvendusraied eraldistel 12, 15, 16, 17, 21, 24, 25 ja 28) elupaika registrikoodiga KLO9130955. Väike-kärbsenäpp on Lahemaa linnuala kaitse-eesmärgiks (korralduse 615 lisa 1 p 1 alap 24).

Natura standardandmebaasi alusel on Lahemaa linnualal väike-kärbsenäpi puhul hinnatud seisund soodsaks, kui alal pesitseb 950 paari linde. Lahemaa rahvuspargi kaitsekorralduskava 2016–2025 (edaspidi *kaitsekorralduskava*) väike-kärbsenäpile eraldi mõõdetavat kaitse-eesmärki ei sea, kuid toob esile 2014. aastal teostatud Lahemaa linnustiku inventuuri, mille hinnangul pesitses Lahemaa linnualal 1500–1700 väike-kärbsenäpi paari. Kaitsekorralduskava hinnangul on oluline vältida piiranguvööndis raieid pesitsusajal ning säilitada bioloogilise mitmekesisuse elemente ning lähtuda majandamisel metsade väärtuspõhise majandamise juhises toodud nõuetest¹⁴. Metsade väärtuspõhise kaitse korraldamise ja majandamise juhise tabeli põhjal on kaitseala piiranguvööndites, kus liik on kaitse-eesmärgiks, seatud majanduspiirang, mis keelab enam kui 0,5 ha uuendusraiete (lage- ja turberaied) teostamise liigi piiritletud elupaigas. IUCN liikide ohustatuse hindamise järgi on väike kärbsenäpi sigiv asurkond Eestis 2023. aasta seisuga soodsas seisundis.

Väike-kärbsenäpi elupaikades kavandatakse peamiselt hooldusraieid ja alla 0,5 ha suuruse pidalaga uuendusraieid, seetõttu ei mõjuta kavandatavad raied oluliselt väike-kärbsenäpi elupaiga seisundit ja on kooskõlas linnuala kaitse-eesmärkidega.

EELIS-e andmetel jääb kavandatav raieala osaliselt (harvendusraied eraldistel 12, 15, 16, 17, 21, 24, 25 ja 28) III kategooria kaitsealuse linnuliigi laanepüü (*Tetrastes bonasia*) piiritletud elupaika registrikoodiga KLO9130968 ja osaliselt (sanitaarraie eraldisel 3) elupaika

¹² BirdLife International. 2021. *Picoides tridactylus* (Europe assessment). The IUCN Red List of Threatened Species 2021: e.T22727137A166433593.

<https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2021-3.RLTS.T22727137A166433593.en>

¹³ <https://infoleht.keskkonnainfo.ee/getdok/-1588211158>

¹⁴ Leitav Keskkonnaameti kodulehelt:

<https://keskkonnaamet.ee/elusloodus-looduskaitse/metsandus/metsateatis-ja-metsaregister>

registrikoodiga KLO9130969. Laanepüü elupaikade kaitse on Lahemaa linnuala kaitse-eesmärgiks (korralduse 615 lisa 1 p 1 alap 24).

Natura standardandmebaasi alusel on Lahemaa linnualal laanepüü puhul hinnatud seisund soodsaks, kui alal pesitseb 450–500 paari linde. Lahemaa rahvuspargi kaitsekorralduskava 2016–2025 (edaspidi *kaitsekorralduskava*) laanepüüle eraldi mõõdetavat kaitse-eesmärki ei sea, kuid toob esile 2014. aastal teostatud Lahemaa linnustiku inventuuri, mille hinnangul pesitses Lahemaa linnualal 400–500 laanepüü paari. EELIS-es on inventuuri läbi viimise ajal olnud leiukohti 1. Praeguse seisuga on Lahemaa rahvuspargis 21 laanepüü leiukohta kogupindalaga 171 ha. IUCN liikide ohustatuse hindamise järgi on laanepüü sigiv asurkond Eestis 2023. aasta seisuga ohualtis seisundis ja Euroopas 2021. aasta seisuga soodsas seisundis.

Juhul, kui laanepüü elupaikades, mis asuvad kaitseala piiranguvööndites ja kus liik on kaitse-eesmärgiks, lähtutakse põhimõtetest, et välditakse uuendusraied (lage- ja turberaied) ning muud raied teostatakse väljaspool pesitsusperioodi, mis kestab 1. aprillist kuni 30. juunini, siis ei ole raie töödel laanepüüle olulist mõju. Lisaks on harvendus- ja valikraie käigus soovitatav jätta 1 ha kohta vähemalt 2 raiumata vähemalt 0,05 ha suurus eraldiseisvat ala, kus säilitatakse ka alusmets ja II rinne. Raidmeid on soovitatav ladustada selliselt, et need ei kataks olulist osa metsa pinnasest, et mitte vähendada oluliselt toitumiseks vajaliku puhmastiku pinda ja ligipääsetavust tibudele¹⁵.

Laanepüü elupaigaks on enamasti segametsad, stabiilseimaks biotoobiks on raiumata eririndelised tuulemurdude ja häiludega vanad mitmekesised metsad. Enamasti märtsi keskpaiku hakkavad isased laanepüüd mängima ja kodupiirkonda kaitsma. Emaslinnud munevad tavaliselt aprilli teisel poolel, Eesti Ornitoloogiaühingu pesakaardiandmestiku põhjal on täiskurni leitud mai algusest juuni lõpuni, pojad kooruvad pärast 23–27 päevast haudumist ning nad lahkuvad pesast kohe pärast koorumist. Seejärel viibib emaslinnu juhitud pesakond lähiümbruses. Laanepüü pesitsuse võib nurjata pesitsusaegne häirimine või otsene kurna või pesapoegade hukkumine, kusjuures peamiseks negatiivseks faktoriks on pesitsusaegsed raie tööd pesa läheduses tundlikul perioodil (pesitsemiseks valmistumise, munemise, haudumise ja väikeste poegade ajal). Pesitsusperioodil elupaigas metsaraiest hoidumine aitab tagada laanepüü eduka paljunemise. LKS § 55 lg 6 sätestab, et kaitsealuse loomaliigi isendi püüdmine ja tahtlik häirimine paljunemise, poegade kasvatamise, talvitumise ning rände ajal on keelatud.

Arvestades, et kavandatavate raiete korral säilib puistute ülarinne ja raiet tehakse väljaspool laanepüü pesitsusperioodi, siis ei mõjuta kavandatavad raied Lahemaa linnuala sellisel määral, et väheneks liigile elupaigana sobiva ala suurus kaitsealal või halveneks oluliselt elupaiga kvaliteet.

Kuna kavandatava raieala 30 m mõjualas ja raiealal ei asu lisaks eespool käsitletutele muid Lahemaa loodusala ja Lahemaa linnuala kaitse-eesmärkideks olevaid loodusdirektiivi elupaigatüüpe ega liikide elupaiku, siis kavandatav raie tegevus nende alade kaitse-eesmärke ei kahjusta. Kavandatavad raied ei mõjuta ebasoodsalt Lahemaa linnuala ja Lahemaa loodusala kaitse-eesmärke ega nimetatud alade terviklikkust.

3.3.1.3 Mõju kaitstavale loodusobjektile

¹⁵ Allikas: Keskkonnaameti 02.01.2024 korraldusega nr 1-3/24/1 kinnitatud „Metsade väärtuspõhise kaitse korraldamise ja majandamise juhis” (leitav Keskkonnaameti kodulehelt: <https://keskkonnaamet.ee/elusloodus-looduskaitse/metsandus/metsateatis-ja-metsaregister>), mille koostamisse on olnud kaasatud Keskkonnaameti ja Keskkonnaministeeriumi spetsialistid, liigiekspertid ja looduskaitsebioloogid Tartu Ülikoolist, Eestimaa Looduse Fondist, Eesti Ornitoloogiaühingust jt institutsioonidest.

Raied on kavandatud siseriiklikult kaitse alla võetud Lahemaa rahvuspargi Lahemaa piiranguvööndis. Mõju rahvuspargi kaitse-eesmärkidele, mis kattuvad Lahemaa linnuala ja Lahemaa loodusala kaitse eesmärkidega, on käsitletud p-s 3.3.1.2 (kaitse-eeskirja § 1 lg 1 p-de 2 ja 3 kohaselt kuulub metsaelupaikade *9010 ja *9080, niiduelupaikade *6270, 6450 ja 6510 ning laanepüü, väike-kärbsenäpi ja laanerähni kaitse ka Lahemaa rahvuspargi kaitse-eesmärkide hulka). Alal ja selle 30 m mõjualas ei ole registreeritud muid Lahemaa rahvuspargi kaitse-eesmärgiks olevaid väärtuseid, mida raie mõjutaks.

Eraldisel 116 ja 118 kavandatav sanitaarraie ala jääb EELIS-e andmetel osaliselt III kategooria kaitsealuse taimeliigi kahelehise käokeele (*Platanthera bifolia*) leiukohta (registrikood KLO9318352). Liik ei ole Lahemaa rahvuspargi (ega ka Lahemaa linnuala ja Lahemaa loodusala) kaitse-eesmärgiks. Kahelehise käokeele kaitse on seotud Lahemaa rahvuspargi üldise kaitse-eesmärgiga, milleks on muu hulgas kaitsta kaitsealuseid liike ja nende elupaiku.

Kahelehine käokeel on käpaliste sugukonda kuuluv liik, mida leidub hajusalt üle Eesti. Eesti punase nimestiku andmetel on liik Eestis soodsas seisundis (2023. a seis). Eelistab kasvada niitudel, loopealsetel ja kadastikes, hõredates metsades ja sihtidel, sooservades ja kraavipervedel. Peamiseks ohuteguriks peetakse niitude, karjamaade jms avamaade võsastumist niitmise või/ja karjatamise katkemisel.

Kuivõrd Luige kinnistul on metsamaterjali kokkuvedu külmumata pinnasega keelatud (kaitse-eeskirja § 22 lg 3) ja hooldusraietega vähendatakse puistute täiust määral, mis muudab ala valgustingimused seal kasvavatele orhideeliikidele pigem soodsamaks, siis kavandatud raied liigi kasvukohti ei kahjusta.

Kavandataval raieala ja selle 30 m mõjualas ei ole registreeritud muid kaitstavaid loodusobjekte (sh liikide leiukohti).

3.3.2 Kavandatava tegevuse koosmõju muude asjakohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega

Kavandatavatel raietel raiel Luige kinnistul ei ole olulist kumulatiivset mõju, sest valdaval osal raiealast (19,65 ha) raiutakse välja vaid nõrgemad allajäänud ja kahjustatud puud. Uuendusraietest kavandatakse aegjärkset raiet ja häilraiet, mille järgselt valdaval osal alast samuti puistu esimene rinne säilib. Eraldise 6 aegjärksel raiel I rinne ei säili, kuid säilitatakse elujõuline II rinne ja säilikpuud vähemalt mahus 20 tm/ha. Korraga läheb kinnistul raiesse ligi 27 ha suurune ala, kuid raiete suur pindala on tingitud Luige kinnistu suurusest. Raieid ei teostata üksteisega piirnevatel eraldistel, vaid mitmete eraldisesivate lankidena, mille vahele jäävad alad, kus raieid ei teostata. Kavandatav raieala moodustub 11 eraldisesivast raiealast. Hooldusraietele ei ole seaduses sätestatud raielangi suuruse ülempiiri, seega ei sõltu nende raiete mõju langi pindalast. Uuendusraiete osakaal kavandatavate raiete hulgas on tagasihoidlik. Juhul, kui raietööde tegemisel järgitakse raieliikidele seadusega sätestatud nõudeid, siis ei ole raietel olulist mõju. Teadaolevalt ei kavandata raiealal ega selle lähiümbruses muid tegevusi, millega raiete mõju võiks kumuleeruda.

Raied on kooskõlas üldplaneeringuga, kaitse-eeskirjaga, LKS-ga, MS-ga ning muude õigusaktidega, seega eelduslikult olulist mõju ei ole.

3.3.3 Ebasoodsa mõju tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise võimalused

Antud raiete puhul on asjakohased alljärgnevad üldreeglid:

Vastavalt kaitse-eeskirja § 22 lg-le 3 on keelatud puidu kokku- ja väljavedu külmumata pinnaselt. Kaitseala valitseja (kaitse-eeskirja § 4 kohaselt Keskkonnaamet) võib seda lubada juhul, kui pinnas võimaldab.

Metsaelupaikade kahjustamine ei ole lubatud. Üldreeglina tuleb metsamajandamisel elupaigatüüpides sõitmist vältida, kuid kui see ei ole võimalik, siis tuleb kokkuveoteede kavandamise lähtuda üldistest põhimõtetest, mis on leitavad Keskkonnaameti kodulehelt¹⁶.

MME § 7 kohaselt võib sanitaarraie korras raiuda:

- 1) surnud puid;
- 2) väliselt nähtava tüvemädanikuga ja tüvemädaniku tekitajate viljakehaga puid;
- 3) puid, millel on juurepessu kahjustusega seotud tugev vaiguvool;
- 4) tüvekahjuritest asustatud puid;
- 5) puid, millel enam kui pool võra on pöördumatult kahjustatud, ja kuiva ladvaga puid;
- 6) puid, millel on põlenud juurekaela piirkond ja selle ümbruses paiknev metsakõdu;
- 7) kuuski, mille koor on puiduni kahjustatud vähemalt 10% ulatuses tüve ümbermõõdust ja teiste liikide puid, mille koor on kahjustatud vähemalt 30% ulatuses tüve ümbermõõdust;
- 8) tormiheidet, tormimurdu ja tormi vaalitud puid ning lumemurdu ja lume vaalitud puid.

Sanitaarraie hinnangulise mahu täitumisel tuleb raie jätkamiseks esitada uus sanitaarraie metsateatis.

Vastavalt MME § 6 lg-le 3 ei tohi sanitaarraie käigus puistu täius langeda alla 30%.

Harvendusraie tegemisel ei tohi puistu esimese rinde rinnaspindala viia väiksemaks kehtestatud alammäärast (MS § 31 lg 2, MME § 6 lg 4).

Tulenevalt VeeS § 36 lg 1 p-st 5 ja lg-st 2 ning § 119 p-dest 2 ja 6, on Valgejõe veekaitsevööndis keelatud metsa (sh alusmetsa ja põõsastiku) raie, raidmete jätmise veekaitsevööndisse ja veekogusse ning mootorsõidukitega kallaste kahjustamine, veekogust läbisõitmine ja rööbaste tekitamine.

Lähtuvalt LKS § 14 lg-st 6 ja LKS lisast „Valik- ja turberaie tingimused kaitstava loodusobjekti ning ranna ja kalda piiranguvööndis” ei tohi aegjärgse raiega eraldisel viia puistu esimese rinde täiust madalamale kui 30% (vt p 3.1.1).

Eraldisel 6 jätta langile säilikipuid või nende püstiseisvaid osi kogumahuga vähemalt 20 tm/ha ehk 12 tm. Säilikipuid ei koristata ja need jäävad metsa alatiseks (vt p 3.1.1).

Säilitada olemasolev järelkasv, seejuures eraldisel 6 peab raie järgselt olema säilinud elujõuline järelkasv ja II rinne vähemalt sellises ulatuses, mis on eelduseks turberaie viimase järgu tegemiseks (MME § 15 alusel sobivaks tunnistatud liigi järelkasvu elujõulisi vähemalt 0,5 m kõrgusi puid vähemalt 1500 tk/ha). Kui tehnoloogiliselt ei ole võimalik II rinnet säilitada, siis ei ole raie lubatud.

Häilrael võib ühe hektari kohta sisse raiuda kuni viis häilu. Esimesel raiejärgul võib häilu läbimõõt olla kuni 40 m. Sisseraiutavate häilude pindala pärast esimest raiejärku ei tohi olla suurem kui 25% puistu pindalast (MME § 5 lg 3).

LKS § 55 lg 6 sätestab, et kaitsealuse loomaliigi isendi püüdmise ja tahtlik häirimine paljunemise, poegade kasvatamise, talvitumise ning rände ajal on keelatud. Raietööde (sh metsamaterjali kokkuvedu) tegemine on keelatud liigi paljunemise ja poegade kasvatamise

¹⁶ <https://keskkonnaamet.ee/elusloodus-looduskaitse/tegevused-kaitstavatel-aladel/muud-luba-vajavad-tegevused#juhis-kaitstavatel-a>

perioodil s.t laanepüü elupaigas 1. aprillist kuni 30. juunini, väike-kärbsenäpi elupaigas 1. maist kuni 15. juulini ja laanerähni elupaigas 1. aprillist kuni 15. juulini. LKS § 55 lg-st 6¹ lähtuvalt on keelatud looduslikult esinevate lindude pesade ja munade tahtlik hävitamine ja kahjustamine või pesade kõrvaldamine ning tahtlik häirimine, eriti pesitsemise ja poegade üleskasvatamise ajal. Lindude pesitsemise tippaeg on aprilli keskpaigast suve keskpaigani, seega tagab laanepüüst lähtuv ajaline piirang pesitsusrahu ka teistele metsalindudele.

Harvendusraie käigus jätta laanepüü elupaigas 1 ha kohta vähemalt 2 raiumata vähemalt 0,05 ha suurust eraldiseisvat ala, kus säilitatakse ka alusmets ja II rinne. Raidmed ladustada selliselt, et need ei kataks olulist osa metsa pinnasest, et mitte vähendada oluliselt toitumiseks vajaliku puhmastiku pinda ja ligipääsetavust tibudele.

Laanerähni elupaigas säilitada harvendusraietel üle 10 cm läbimõõduga surnud ja surevaid jalaseisvaid okaspuid vähemalt 20 tm/ha kohta.

Väike-kärbsenäpi elupaigas tuleb raie käigus säilitada jalalseisvaid surnud puid.

Raiete tegemisel tuleb säilitada koosluse looduslik tasakaal ning liigiline ja vanuseline mitmekesisus (kaitse-eeskirja § 22 lg 2). Soovitav on olemasolul säilitada osa surnuid ja surevaid puid, jalalseisvaid puutükaid, lamapuitu, õõnsuste, lõhede või lennuavadega ning väga suure rinnasdiameetriga (üle 40 cm) või ebatavalise kasvuga puid. Sellised elemendid metsas võimaldavad leida elu- ja toitumispaiku erinevatele linnu-, putuka- ja seeneliikidele, suurendades seega ka liigilist ja vanuselist mitmekesisust.

Keelatud on raidmete kuhjamine ja põletamine kaitsealuste taimeliikide leiukohtades.

Töökohas peab olema varustus reostuse eemaldamiseks.

3.4 Eelhinnangu järelendus

Kavandatavatel raietel ei ole olulist mõju välisõhu kvaliteedile, maavaradele (maardlad), pinnasele, põhja- ja pinnaveele, kaitstavatele loodusobjektidele ega kultuuripärandile ning tegevus ei kahjusta inimeste tervist, heaolu ega vara. Ebasoodsad mõjud Natura 2000 võrgustiku aladele on välistatud. Keskkonnamõju hindamise algatamine ei ole vajalik, sest:

1. On välistatud, et tegevus avaldab ebasoodsat mõju Lahemaa loodusala ja Lahemaa linnuala, mis kuuluvad Natura 2000 alade võrgustikku, kaitse-eesmärkidele ja alade terviklikkusele.
2. Kavandatava tegevusega ei kaasne olulist negatiivset keskkonnamõju veele ega välisõhule, samuti ei ületata piirmäärasid müra ja õhu saastatuse osas, vibratsioon eeldatavalt puudub. Tegevusega ei kaasne koosmõju teiste tegevustega.
3. Kavandatava tegevusega ei kaasne mõju inimeste tervisele, heaolule ja varale, samuti avariilukordi või suurõnnetusi.
4. Tööde tegemisel keskkonnakaitsenõuetele vastavalt on avariilukordade esinemine vähetõenäoline.

4. ÄRAKUULAMINE

Eelhindamise otsus on koos metsateatise otsusega metsaregistris ning avalikustatakse väljaandes Ametlikud Teadaanded (AT).

Eelhinnangu koostaja:

Külli Rahu
metsahoiu vanemspetsialist
metsaosakond